B.29
3
30
0
B.N.C.F.
CF005264863

B N C =
B.29.3.30
0

DE CULTU

SANCTI

SIMONIS PUERI

Tridentini & Martyris

APUD VENETOS.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
REPUBBLICA ITALIANA
FIRENZE

B. 29. 3. 30

DE CULTU

SANCTI

SIMONIS PUERI

Tridentini & Martyris

APUD VENETOS.

DIvino plane conſilio, atque admirabili ſuperni Numinis providentia contigit, ut Sanctus Puer Simon Martyrio Tridenti coronatus, quemadmodum in acerba morte Chriſto Reparatori ſimillimus fuit, ita in primis gloriæ cultuſque exordiis contra inſurgentes conatus, atque interpoſita obſtacula, ſimilitudinem quamdam, quæ haberi poteſt, quodammodo præſeferret, nimirum ut triumphi ejus conſpicua veritas eo clarior ſplendeſceret, quo callidius, & pervicacius tenebris obvolvebatur. Neque enim vafferrimi Judæi malis artibus multaque pecunia uſi, immane ſcelus admiſſum cognitioni hominum ſubducere potuerunt, ſiquidem vigil D. O. M. providentia ſæviſſimos tenero Infanti cruciatus clam intra privatos parietes, atque in tenebris nocturnis inflictos in aper-

tam lucem adduxit, ut condigne ſontibus pæna, & meritus Sancto Martyri honos obveniret.

Sciendum igitur in primis eſt, Judæos veſanis furiis actos barbaram hanc necem per noctem diei XXIII. Martii patraſſe, ſacrumque cadaver triduo tantum poſt fuiſſe deprehenſum. Quæſtionem tamen in foro contra Carnifices obinterpoſitas appellationes, & inſertas dolis nummiſque moras adeo protractam fuiſſe, ut inter ſcelus, & illatam ſceleri pænam (quæ in diem XXI. Junii incidit) Trimeſtre vix non integrum interceſſerit.

Comperto itaque palam crimine, & vulgato, quod jam ſubierant, Judæorum ſupplicio, fama rei geſtæ illico apud populos omnes longe lateque manavit, cumque dextera Domini prodigiis neque paucis, neque obſcuris Martyris veritatem in dies magis comprobaret, ipſique Martyri inſignem gloriam conciliaret, ſollicitum in Chriſtianis Provinciis ſtudium certatim exarſit Judaicam perfidiam execrandi, & Puerum Martyrem rite colendi.

Inter cæteras autem gentes, quæ vel confeſtim, vel annis proxime inſequentibus honorem hunc Sancto Martyri tribuerunt, veniunt in primis

mis Veneti, qui triennio nondum elapſo, (ut oſtendam quamprimum) Sacellum illi dicatum erexerunt, & pium hominum Sodalitium ſub ejus nuncupatione, & tutela inſtituerunt.

Quamquam porro hujus Martyris Veritas jamdudum fuerit ab omni vel leviſſima falſitatis ſuſpicione vindicata; ſiquidem magni nominis Authores vel Sinchroni vel Suppares ampliſſima de ſæviſſimo Pueri agone teſtimonia protulerunt, & ipſe adeo Sebaſtianus Munſterus (vir cæteroquin acatholicus, & apoſtata tum ſeveriſſimæ Critices ſcriptor, cujus propterea authoritas utcumque poſteriori ævi hac in re plurimi eſt facienda) aperte conſenſit. Interea tamen noſtra hac propemodum ætate non defuit in Germania ſcriptor clari in litteraria Republica nominis, qui non ſolum in dubium vocare, ſed prætereа impugnare non dubitavit & hoc, & quotquot paſſim feruntur patrata a Judæis in Chriſtiani nominis odium Infanticidia. Extat typis edita Lipſiæ, & vernaculo germanico ſcripta elucubratio anno 1705. Sed quemadmodum ipſo, quo accidit, Martyrium tempore Judæi cauſæ ſuæ patrocinari inani prorſus conatu adorti ſunt, & con-

textæ pro illis Apologiæ irritæ ceciderunt, nec reos debitis tanto ſceleri pœnis ſubtrahere valuerunt, ita noſtro hoc ævo hæretici hominis conamen repreſſit validiſſime, ac diluit Vir Clariſſimus Benedictus de Cavaleſio ex Minorum, quos Reformatos vocant, familia, qui ſolida eruditione, & argumentis firmiſſimis in medium adductis, & rebus geſtis, & ſcriptorum teſtimoniis ſolertiſſime inter ſe collatis veritatem hujus Martyrii apertiſſime demonſtravit. Opus laudabile numquam ſatis, cui titulus: *diſſertatione Apologetica ſul Martirio del Beato Simone da Trento* in lucem editum fuit anno 1747. Tridenti, in quo tamen Clariſſimi Authoris nomen ob inſitam animi modeſtiam ſupprimitur. Actum igitur agerem ſi Martyrii veritatem, & Martyris gloriam vindicare vellem, quod abunde præſtitit laudatus author in Apologetica illa diſsertatione, cui nihil roboris denuo poteſt accedere. Quapropter ſupereſt ut authenticis tantummodo documentis oſtendam, quam propere ad Venetos certa patrati facinoris notitia pervenerit & interfecti pueri cultus ab ipſo ſtatim paſſionis tempore in hac Venetiarum civitate vigere cœperit.

Inter

Inter cætera argumenta, quibus ut dubiam paſſionem Tridentini pueri faciat, utitur VVagenſeilius, illud in primis eſt, quod Petrus Mocenigo Venetiarum Dux datis anno MCCCCLXXV. die XXII. Aprilis Indictione VIII. ad Antonium Ericium Prætorem (Poteſtatem Veneti vocant) & Bertuccium Contarenum Capitaneum Paduæ publicis epiſtolis aſſertam pueri necem commentum eſſe putaverit ad pravos quidem fines confictum, eo enim rumore concitati in Judæos populi illos nec paucis, nec levibus affligebant injuriis, ad quas juſto decreto coercendas eam ſub ducis nomine epiſtolam ſcripſit Senatus, ne in pejus illatæ Hæbræis offenſæ progrederentur. *Ad noſtram* (ita Ducales epiſtolæ) *pervenit notitiam inventum fuiſſe quemdam puerum necatum a Judæis illius loci* (Tridentinæ ſcilicet civitatis) *credimus certe rumorem ipſum de Puero necato commentum eſſe, & artem, ad quem finem viderint, & interpretentur alii*. Epiſtolas Patavinis Rectoribus miſſas, quarum fragmentum affert VVagenſeilius, nequaquam vidimus, ſimiles autem iis aliæ Ducales litteræ leguntur in publicis regeſtis, quas die XXVIII. ejuſdem menſis Aprilis Marino Maripetro Locumtenenti Pa-

triæ Forojulii miſit Senatus, de quarum ſumma profecto ſibi plauderent VVagenſeilius, & alii, qui Clariſſimi Martyris triumpho adverſantur.

Petrus Mocenigo Dei gratia Dux Venetiarum &c. Nobilibus & Sapientibus Viris Marino Maripetro de ſuo mandato Locumtenenti Patriæ Forijulii, & ſucceſſoribus ſuis fidelibus dilectis Salutem, & dilectionis affectum. Ad noticiam noſtram pervenit, quod ex cauſa cujuſdam rumoris diſſipati ſcilicet in Tridento inventum fuiſſe quemdam Puerum a Judeis illius loci: moleſtantur, & verberantur Judei habitantes in Terris & locis noſtris; & quod abſurdius etiam facto impetu à Criſtianis ſubditis noſtris aggredi illos & predari ſurſum deorſum comeantes queritur uſque adeo ut tranſire de loco ad locum dubitent ne cedantur, & deſpolientur. Cujus quidem temeritatis Auctores & impuſtores etiam dicuntur, & etiam ipſi Zaratani contionem de his habentes in Populo: quæ res quod nobis diſpliceat quod moleſta & ingrata ſit optime intelligere pro veſtra prudentia poteſtis. Credimus certe rumorem ipſum de Puero necato commentum eſſe & artem, ad quem finem viderint, & in-

interpretentur alii : Nos vero ſemper voluimus ut in terris & locis noſtris Judei ſecure & impune habitarent, & omnis vis & injuria abſit ab illis non ſecus quod ſit erga ceteros fideles & ſubditos noſtros ; Et ſi quis eſt qui aliter præſumat vel cogitet male, nos, & indignationem noſtram novit. Et licet non dubitemus quin pro veſtra circumſpectione probe intelligatis iſta non convenire, & præſertim hoc tempore providentisque proviſurique ſitis ne in iſta Civitate, & Territorio noſtro contra Judeos innovetur quicquid dicta de cauſa. Tamen volumus, & vobis mandamus ut ſub ſæveriſſimis pænis providere debeatis, & talem operam dare, quod ſecure & tute inhabitare valeant, & ſurſum deorſum ire, & redire Judei omnes iſtic habitantes procedendo contra inhobedientes, & obviando ne a Prædicatoribus aut aliis excitetur Populus ad tales inſultus, quo nihil diſplicentius audire, & intelligere poſſemus. Has autem noſtras ad futurorum memoriam regiſtrari faciatis, & regiſtratas præſentanti reſtitui.

Datum in noſtro Ducali Palatio die 28. Aprilis Ind. oct. 1475.

Ex hoc aliove Veneti Senatus in eoſdem ſenſus documento VVagenſeilius,

ſeilius, Baſnagius & alii arma ſibi ſumpſerunt, quibus celeberrimum Sancti Simonis Martyrium impeterent, & illi quidem dum Venetorum prudentiam extollunt, interim contra certiſſimam veritatem oculos doloſe claudunt. Quonam pacto (inquiunt confidenter) fieri potuit, ut in errorem turpiter laberetur cætus ille hominum, qui exquiſitæ prudentiæ, & integerrimæ juſtitiæ laude merito commendantur? Incredibile enimvero eſt proſcripſiſſe Venetos tamquam fabuloſum commentum vulgi id, quod per eaſdem dies communis fama contigiſſe ferebat re prorſus incomperta, & non explorata. Sed quam male fidunt Venetis documentis, quibus ad hoc Martyrium negandum abutuntur, conſtabit quamprimum, cum conſequuta deinceps alia Veneti Senatus documenta in medium proferam.

Hoc antequam præſtem, non erit abs re tantiſper immorari in Chronologica rerum animadverſione, & attentius tempora contemplari, quæ inter immanem Sancti Pueri necem, & pænam Judæis ſontibus illatam effluxere. Hinc conficietur, quam prudenter, quam religioſe ſe geſſerit Venetorum Senatus, dum mutata ſententia ejus Martyris pu-

blicationem permiſit, quam paulo ante tanta cum ſeveritate vetaverat. En igitur anguſtis ſpatiis contractam Martyrii hujus enarrationem appoſitis chronicis notis, ut cum Venetis documentis conferri poſſint, & inde Veritas eruatur.

Ex parentibus morum magis probitate, quam opum affluentia commendandis Andrea Viendorben, & Maria ejus conjuge ortum habuerat Tridenti Sanctus Puer Simon anno MCCCCLXXII. littera dominicale ED conſignato die Novembris XXVII. quæ fuit Feria VI. ſeu ut vocant, dies Veneris. Necdum menſem quintum ſupra biennium expleverat, cum Judæus quidam Tobias nomine clam eum ſurripit haud procul paterna domo in vico, cui a præterlabente rivulo vulgus nomen fecerat *Foſſato*. Contigit hoc Feria V. in Cæna domini, quæ anno illo MCCCCLXXV. coincidit cum die XXIII. Martii. Confeſtim in ædes Samuelis pariter Judæi propere deportatur, ubi aliis, aliiſque ex perfida natione convocatis, per ſummam immanitatem tenerum corpus ſæviſſimis cruciatibus afficitur, laniatis atque direptis undequaque lento Martyrio carnibus, donec poſt exantlatos per integram ſemihoram quot-

quot dolores væſana Carnificum rabies invenire potuit, Bethleemitarum infantium glorioſus æmulator animam innocentem inter tormenta truculentiſſima Deo reddidit circa ſecundam ab occaſu Solis horam, nimirum ea nocte, quæ Feriam VI. in Paraſceve præcedebat.

Interea parentes amiſſo puero ſupra modum dolentes vicatim illum quæritant per triduum vix non integrum; ſed fruſtra, cum nullibi elucerent indicia, quorum ductu progredi poſſent. Tandem inclinante ad Veſperas Dominicæ Reſurrectionis die nuntiatur illis jacere in proximo ædibus ſuis rivulo cadaver Filii, quod antea incaſſum ibidem quæſierant. Sub idem tempus hora Italis XXIII. re jam vulgata Judæi ſponte ſua Epiſcopum Principem Tridentinum adeunt, eique enuntiant ſe repente, nec ſine ingenti admiratione depræhendiſſe in aqua proxime præterfluente cadaver pueri, quod Simonis fruſtra quæſiti probabiliter eſſe ſuſpicentur.

Itaque Prætor domum Samuelis mittitur, quam rivulus ille alluebat, eductoque ab aquis cadavere deprehenditur Puer, toto livens corpore, multiſque confoſſus vulneribus, quorum duo vivo adhuc ſanguine

ma-

manabant. Indiciis hiſce magnam ſuſpicionem moventibus adductus Judex multiplici, & inconnexa interrogatione modo hunc, modo illum ex Judæis explorat, cumque eos incohærenter ſuiſmet reſponſis ſibi adverſari depræhendiſſet, quod eſſet criminis argumentum, ſeptemdecim ex illis comprehendi jubet, & ſeveram juxta legum & fori conſuetudinem contra illos quæſtionem adoritur.

Quibus conatibus omnem lapidem moverint, quomodo ſe in omnes partes converterint contribules reorum ſive ad ſubornandam Judicum integritatem largis muneribus oblatis & amplioribus ſuperadditis promiſſionibus, ſive ad inſidioſa ſcelera intentanda, quibus addictos carceri debitæ pœnæ ſubducerent accuratiſſime deſcribit author ſuperius laudatæ diſſertationis, qui narrationis ſuæ veritate ab integerrimis fontibus hauſta oſtendit incorruptos Judicum animos non ſine indignatione oblata munera reſpuiſſe, Deoque vindice inſidias perfidæ nationis, & ſtructos dolos diſſipante fuiſſe tandem reſciſſas interpoſitas moras, & ſublata, quæ exſurgebant paſſim obſtacula. Tunc enimvero vindex Juſtitia ſceleſtiſſimos hominum ſuppliciis meri-

tis

tis deſtinavit, quæ ſubiri cæperunt die XXI. Junii eodem anno MCCCCLXXV. aliique deinceps ex aliis pænas tanto pro ſcelere luerunt.

Interea temporis dum in Judæos quæſtio Tridenti inſtituitur, patrati ſceleris per propinquas regiones quaquaverſus diffunditur, ex quo univerſa Judæorum natio adeo in odium omnium incurrit, ut vix a furenti populorum impetu aliquando ſe præſervare potuerint, multique etiam in Veneta ditione per falſam religionis ſpeciem non ſolum injuriis, & moleſtiis eos afficere, ſed & in itinere poſitos aggredi, & prædari præſumerent. Hoc cum Senatui nuntiatum eſſet, adeo illi evaſit moleſtum, ut ad coercendas furentium itas Prætoribus, quos ditionis ſuæ locis præfecerat, datis epiſtolis die XXVIII. Aprilis, menſe ſcilicet a detecto facinore vix elapſo, diſtricte mandaverit, ut indictis ſeveriſſimis pœnis providere deberent ne Hebræi in Veneta ditione novas paterentur moleſtias, neque *a Prædicatoribus, aut aliis* excitaretur populus ad injiciendas in Judæos ſeditioſe manus. Quum autem inter cæteros, qui rei Tridenti actæ hiſtoriam vulgabant, etiam circulatores aliqui ad captandam vulgi auram, & ad blandien-
dam

dam hominum curioſitatem in Tridentinæ Synagogæ viros inveherentur, jure dubitavit Veneti Senatus prudentia *rumorem* de puero interfecto commentum eſſe ad movendos in infenſam nationem populorum animos doloſe confictum.

Aſt ubi adducta in lucem patrati ſceleris veritas liquido apparuit, compertumque ex ipſa reorum confeſſione fuit, innocentem puerum Dominicæ Paſſionis cruciatus in odium Chriſti Redemptoris ſuſtinuiſſe, Senatus Venetus, ad cujus noticiam non ſolum infanticidii crimen, & ſontium ſupplicia, ſed & mirabilia, quibus Martyr effulgebat, explurium teſtimonio devenerant, datis ad Vitalem Lando in patriæ Forojulii regimine Marini Maripetri ſucceſſorem publicis epiſtolis *permittere* deberet *Prædicatoribus omnibus, & aliis concionatoribus prædicari, & concionari publice poſſe de puero ipſo, de nece ejus, de ſignis, & aliis quibuſcunque, liceatque volentibus Imaginem, & Picturam Martyris dicti Pueri appendere, & affigere in parietibus, & aliis locis, ita ut gloria Dei manifeſtior, & pravitas admiſſi ſceleris execrabilior ſiat.* Ne tamen ex bono opere mala exorirentur & ſcandala cavit eodem Decreto Senatus ne Prædicatores in ſuis concionibus

nibus populum contra Judæos concitarent, hoc enim rectis P. C. animis *ingratum foret*, *& minime tolerandum*. Ducales epiſtolas, quales Vitali Lando datæ fuerunt, afferimus.

Petrus Mocenico Dei gratia Dux &c. Nobilibus & Sapientibus Viris Vitali Lando Doctori, & Militi de ſuo mandato Locumtenenti Patriæ Forijulii & ſucceſſoribus ſuis fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. Proximo menſe Aprili emanarunt Litteræ noſtræ ad vos de puero illo Tridenti attrociter necato, & de Judeis ſubditis noſtris, ut ſcilicet provideres ne Populus concitaretur in eos per Prædicatores, & ipſis noſtris litteris interpoſita fuiſſe hæc verba: Credimus rumorem ipſum de Puero ipſo necato commentum eſſe, & artem quod ideo accidit quoniam tunc, & nex pueri, & alia omnia, quæ ſubſecuta ſunt, ſicuti incerta, ita incredibilia videbantur. Nunc vero cum in dies magis increbeſcat necem hujuſmodi Martyrio dignam eſſe, multaque, & memorabilia ferantur de Puero ipſo ad Fidei noſtræ Chriſtianæ verificationem, & robur, cujus pro Chriſtianiſſimo, & Ortodoxo more ſtudioſiſſimi ſemper aſſertores fuimus, & ſumus, ſcribendum de in-

tegro

tegro vobis duximus volentes, & mandantes, ut non obſtantibus dicti noſtris Litteris permittere debeati Prædicatoribus omnibus, & aliis concionatoribus prædicari, & contionari publice poſſe de Puero ipſo, de nece ejus, de ſignis, & aliis quibuſcumque ad fidei noſtræ gloriam, incrementum & robur pertinentibus. Liceatque volentibus Imaginem & Picturam Martyris dicti Pueri appendere, & affigere in Parietibus, & aliis locis prout libuerit; ita ut gloria Dei manifeſtior, & pravitas admiſſi ſceleris execrabilior fiat. Hoc autem volumus, & vobis expreſſe mandamus ut comonefacietis dictos Prædicatores, & alias concionem habere volentes de prædictis, ut nullo modo in contionibus & prædicationibus concitent aut aliter impellant Populus contra Judeos quod nobis ingratum, & minime tolerandum foret; Quoniam quidem expetens ſceleris expertes Penæ eſſe jure debent. Has vero ad ſucceſſorum veſtrorum memoriam in Actis Cancellariæ Veſtræ regiſtrari faciatis.

Datum in Noſtro Ducali Palatio die 12. Auguſti Indict. oct. 1475.

Ducalem hanc epiſtolam enuntiat licet ex integro non proferat in ſua differ-

diſſertatione ſuperius laudatus Benedictus de Cavaleſio, pag. 18. eique deinde hanc addit adnotationem.

(*a*) „ Queſta ſi è la ſeconda celebre
„ Ducale lodata dall' Hinderbachio
„ (Joannes Hinderbachius Epiſcopus
„ & Princeps Tridentinus, cujus po-
„ tiſſimum ſtudio & pietate Judæi
„ juſto ſupplicio addicti fuerunt, &
„ Martyris pueri cultus apud Six-
„ tum IV. promotus) nella ſua epi-
„ ſtola al Giovenzonio (Raphael
„ Giovenzonius Tergeſtinus Poeta)
„ indiritta ſotto il dì 1. Ottobre
„ 1475. e perchè i fautori de' Giu-
„ dei in Roveredo congregati con
„ frodi, e menzogne cercavan di
„ farla ritrattare, onde ſuſſiſteſſe la
„ prima, quindi eſſo Hinderbachio
„ reſe di ciò avviſato il detto Gio-
„ venzonio, e così lo pregò: Inte-
„ rea te rogamus velis noſtra ex
„ parte eſſe cum Secretariis Duca-
„ libus Illuſtriſſimi Principis Vene-
„ tiarum, & aliquibus ſenioribus ac
„ Patriciis, & eos ex parte noſtra
„ rogare, & hortari, ut nihil te-
„ mere credant, aut parte noſtra
„ non audita ad inſtantiam præfato-
„ rum Legati, vel Doctorum Pata-
„ vinorum, aut Poteſtatis Roveredi,
„ quidquam in ea re ſtatuatur, qui
„ totis viribus illos flagitioſos juva-

„ re,

„ re , & de tanto tamque nefario
„ crimine excuſatos facere moliun-
„ tur , & dietim cum illis in Con-
„ ſilio (ut accepimus) illic Rove-
„ redi exiſtunt , timentes ne forte
„ Legatum illum, quamvis Religio-
„ nem & bonum , uti putamus ,
„ mendaciis , & fictionibus ſuis , ac
„ etiam muneribus Deum , & ho-
„ mines placantibus contaminent .
„ Si quid ad eumdem Illuſtriſſimum
„ Principem aut ejus Senatum per-
„ ſcriberent , & præſertim , ſicut a
„ nonnullis accepimus , ſi pro revo-
„ catione illarum Chriſtianiſſima-
„ rum , ac Orthodoxarum littera-
„ rum penitus inſtarent , quas pri-
„ dem Illuſtriſſimus Princeps ad Re-
„ ctores Urbium ſuarum deſcripſit ,
„ ut omnes libere de Martyrio , &
„ Miraculis hujus Sancti Innocentis
„ prædicare poſſent , & imagines af-
„ figere , quod illi perfidi omnino
„ tamquam viperæ , & angues mi-
„ nime æquanimiter pati poſſe vi-
„ dentur , & in ſuam univerſalem
„ perniciem , & interitum tendere
„ pertimeſcunt , & omni , qua poſ-
„ ſunt , nequitia , mendaciiſque , cor-
„ ruptela & ingenio pervertere , ac
„ per Principes impedire , & revo-
„ cari ſtudent . . . . Confidimus ,
„ quod Illuſtriſſimus Princeps , &

„ alii

„ alii Conſulares, & ſeniores ac ſa-
„ niores Urbis Patricii hoc nequa-
„ quam fieri patiantur. Quare Se-
„ cretarios & alios virtutis, & Fi-
„ dei Catholicæ fautores noſtra parte
„ roga, & deprecare, ut nihil cir-
„ ca hanc rem innovetur; quin pro-
„ pediem ſcribemus Illuſtriſſimo Prin-
„ cipi, aut forte mittemus aliquem
„ gravem, & maturum virum, qui
„ ſuam Celſitudinem de hac re cla-
„ rius informet, & Proceſſum Judi-
„ ciarium cum confeſſionibus, &
„ indiciis de hac re habitis, ſi opus
„ fuerit, ſecum deferat, ut de plena
„ & integra hujus rei veritate in-
„ formentur, & certiores fiant, &
„ omnia illorum mendacia confu-
„ tet, & patefaciat.

Quæ hactenus diximus de permiſſo a Senatu Veneto Tridentini Martyris cultu ſolidiſſime innituntur publicis documentis, quæ ſeriem rerum Venetiis geſtarum, cum de novi Martyris cultu ageretur, ſatis oſtendunt. Age igitur varios eventus, & varium Veneti Senatus conſilium inter ſe comparemus. Poſt patratum Tridenti infanticidium, & deprehenſos teterrimi ſceleris authores illico tantæ rei fama in omnes ſe partes effudit, prodigia etiam deprædicans, quibus Deus innocenti victimæ ſibi immolatæ

latæ gloriam adjungebat. Hinc incredibile apud omnes ferbuit ſtudium colendi Sanctum Martyrem, & atrox ubique gentium contra Judæos procella inſurrexit. At Venetus Senatus ſua prudentia uſus populari voci inconſulto adhærere renuit, utpote quæ nullas adhuc veræ certitudinis notas præſeferret, decretumque tulit quo cavebatur, ne intra ditionis Venetæ fines Judæi moleſtiis ſeu injuriis afficerentur, neve Martyris cultus ex arbitrio vulgi cuiquam tribueretur.

Simul ac vero argumenta Martyrium conteſtantia prodierunt, & de pœna reis inflicta conſtitit, tum patrata apud Martyris ſepulcrum miracula bene multa certa eſſe cæperunt, continuo Senatus, quæ decreverat, retractavit, & quantum Laico Judici fas eſt, hominum devotioni libertatem reſtituit, facultatemque indulſit, ut Sanctum Puerum colerent, ejuſque apud Deum patrocinia votis præcibusque ſollicitarent. Quanam autem ratione, & patratæ cædis argumenta, & prodigiorum, quæ deinde inſequuta ſunt, ad aures Veneti Senatus devenerint, incompertum eſt; id autem pro certo exiſtimandum puto, P. C. multis validiſque rationibus adductos

fuiſ-

fuiſſe, ut ab ea ſententia, quam publicis litteris conſignaverant, tam cito & ſponte diſcederent. Nec fortaſſe a vero aberrabit, qui credat graves ab urbe Tridenti a viris omni exceptione majoribus miſſas fuiſſe ad Venetiarum proceres epiſtolas, quibus de univerſa rei veritate certiones redderentur. Specimen hujuſmodi litterarum in Veneto Sancti Franciſci de Vinea Archivo ſorte datum eſt invenire, dum ſchedas, & documenta Monaſterii illius illuſtrandi gratia perſcrutaremur; exemplum enim epiſtolæ vidimus, quam die XXIV. Septembris anno 1475. ad eximium quemdam doctorem miſerunt Conſules, & Proviſores Reipublicæ Tridentinæ, cujus Doctoris licet nomen ignoretur, jure tamen putamus Venetum virum, vel ſaltem Venetiis commorantem, & inter Franciſcanæ familiæ alumnos non vulgaris meriti fuiſſe, præſertim cum ea tempeſtate multi Venetiis fuerint ex Minorum cœtu Religioſi viri ſcientia, & Doctrina præſtantes. Utcumque tamen de viro, ad quem miſſa fuit epiſtola, res ſe habeat, attamen quia (quantum ſcire licuit) nondum typis vulgata eſt, placuit eam in lucem proferre.

„ Eximie Doctor, ac Frater ho-

„ no-

„ norande: Nulla te teneat admi-
„ ratio ſi tardius quam ſperabas tuis
„ elegantiſſimis litteris reſponſum ac-
„ cepiſti. Non eas enim indignas
„ reſponſione duximus, nec ellati
„ ſumus adeo, ut tibi Doctori, at-
„ que Oratori Clariſſimo noſtras ta-
„ les, quales aſpicis denegemus:
„ Sed ampliſſima negotia quibus qui
„ Reipublicæ conſulunt magis ac ma-
„ gis vexantur in dies, & Judeorum
„ caſus, qui nos ſummopere vigiles
„ facit, maxime admirationis & mo-
„ leſtie non tibi forte rediderunt.
„ Verum animus noſter qui tecum
„ facilis & benignus eſt qui te ſem-
„ per pro tua in nos obſervantia, ac
„ devotione non modo dilliget ve-
„ rum etiam amabit in gratam mo-
„ ram noſtram ſincera voluntate præ-
„ venit & pro cordis affectu jam-
„ dudum in his tibi ſatisfecimus quæ
„ in præſentiarum per has noſtras
„ breviter intelliges plurimos eſſe,
„ qui religionem Chriſtianam pro-
„ fitentur, compertum habemus qui
„ vel nullam penitus innocenti pue-
„ ro Simoni noſtro fidem adhibent:
„ vel ſi Chriſtiana pietate commoti
„ aliquantulum ſibi venerationis im-
„ pendunt non veluti complices ac-
„ cuſare, nobis illudant, & impie
„ afflictis afflictionem accumulant;

„ non

„ non advertentes quo luctu quo do-
„ lore qua ſollicitudine cedem iſtam
„ tam impiam noſtra civitas noſter-
„ que in primis clementiſſimus Pon-
„ tifex acceperit. Erat enim Sy-
„ mon infans formoſus cujus lacteum
„ redolebant ora ſaporem: erat uni-
„ cus matri ſuæ: erat humilimis or-
„ tus parentibus: erat ſolus inter
„ Chriſticolas ſine invidia pauper,
„ egenus, inops, erat inſuper miſe-
„ rabile viſu infortunatos parentes
„ intueri apertu gemitu: innundan-
„ tibus lachrimis una cum cohorte
„ prætoria, filium totam quæritare
„ per urbem. Profecto non fuit ita
„ ferreum pectus nec ita durus ani-
„ mus qui ſecum non collachrima-
„ ret. Reſtricti ergo ſunt labentes in
„ urbem rivuli: Queſite Judeorum
„ latebre nuſquam ea luce inventus
„ eſt puer. Jam tertia dies effulſerat
„ in qua Dominus Noſter Victor ab
„ Inferis reſurexit. Judei juxta ve-
„ ſperam divino nutu tam grande
„ ſcelus occulere, non valentes,
„ emiſſo Tobia proditore repertum
„ eſſe infantem illum Hermano Pon-
„ tificis aulico retexerunt inclytus
„ Antiſtes noſter, ut intellexit in-
„ ventum eſſe puerum extinctum in
„ judeorum tabernaculis maximo do-
„ lore perculſus ſacra pectora Pre-

„ ſe-

„ ſectum cum Prætore demiſit: Qui-
„ bus judeorum ſedes ingreſſis, de-
„ tecta eſt ingens ſpecies & um-
„ broſe penitus patuere cavernæ. Hic
„ exanimum Judæi corpus oſtendunt
„ deductumque referunt ſubter la-
„ benti rivo in domos ſuas. Quæ
„ res nec parum fidei prebuiſſet, ſi
„ in ſuperiore domo per quam aqua
„ illa ſubterfluit non extarent reti-
„ nacula quedam lignea quæ exi-
„ quam etiam ne præterlaberetur
„ continebant. Et niſi per geminos
„ dies anteſuiſſent viri, qui ſicco
„ rivo cum multo lumine puerum
„ querentes fluvioli alveum penitus
„ exploraſſent. Capti ergo Judei in
„ flagranti crimine ſubito meritis
„ carceribus mancipati ſunt. Nos
„ qui ſummopere necem pueri egre
„ tulimus nec ignorantes Judeorum
„ invidiam mendacia fraudes aſtus
„ odia inteſtina in eccleſia Chriſti
„ & quoniam hac tempeſtate favoris
„ habent numi quodque auro corum-
„ punt omnes animos adeo mature
„ adeo graviter adeo benigne ſecum
„ egimus ut qui proceſſus ſeriem
„ perluſtraverit nimia nos clemen-
„ tia, nimia manſuetudine in canes
„ hebreos uſos fuiſſe diudicabit.
„ Benedicis nobis & rebus noſtris
„ quia præclare fecimus in Judeos,

B „ &

„ & nos tibi Chriſtiano optimo maximoque benedicimus ſemper. Det „ tibi Deus de rore celi & de pinguedine terræ habundantiam vini & „ olei &c.

„ Nos pro virili noſtra paterne „ urbi diligenter invigilavimus & de „ viperarum faucibus tamdem extorſimus veritatem ad laudem & gloriam Nominis D. N. J. C. cui „ omnis honor & imperium & gratiarum actio debentur in ſæcula „ Obloquantur nunc quantum vellint Judei & quod vi ſuppliciorum „ infectum ſcelus ediderunt: Thobias proditor in ſupplicio ter vix „ ellevatus primus evomuit horrendum crimen: Et paulatim omnes „ neſande rei ſeriem de loco tempore modo quibus præſentibus uno „ ore retexerunt purgant ſe quod „ eorum in lege ſcriptum eſt non „ occides Majores eorum Chriſtifidem magis ac magis videntes in „ dies creſcere congregatis ex Judeis „ omnibus qui ſub cælo ſunt pleno „ concilio ſtatuerunt ut agni paſcalis loco cum ſanguine domorum „ ſuarum limen aſpergebant Chriſtianus puer maſculus haberetur „ qui VII. annum omnino non excederet: Cui in contemptum D. „ N. J. C. ſanguinem haurirent in-

„ fer-

„ ferrentque mortem crudeli ſuppli-
„ cio propterea cum vino cruorem
„ miſcerent & illo in Paſchate men-
„ ſam aſpergentes imprecarentur ſu-
„ per Chriſticolas x. illas plagas quas
„ Pharaoni deus contulit in egypto:
„ Demumque ex eo biberent omnes
„ jamque octingenti anni dillabun-
„ tur quod improperium chriſti ita
„ ſeviunt Judei qui hunc horrendum
„ morem mira cum devotione dili-
„ genter obſervant Vendunt commu-
„ tantque inter ſe Chriſtianum ſan-
„ guinem, & tanquam rerum vena-
„ lium ſingulariſſimum ingentis pre-
„ tii ad exactiones illas dumtaxat
„ exiſtimant. Nec eſt ut dent ipſi
„ nova & inaudita res falſoque Ju-
„ deis, ob facultates impoſita cum
„ iſti exiguas fortunas poſſiderent,
„ ſemperque fuiſſent a nobis & ha-
„ biti & cogniti pauperes. Diebus
„ & noſtris in Germania apud Spi-
„ ram civitatem nobiliſſimam juxta
„ Rhenum idem perpetrarunt. Fe-
„ cerunt ſimiliter & in VVeſtualia
„ in urbe Dorpmunden. Idem apud
„ Trajectum in Ducatu Galerie in
„ Villa Dutſch que inter Colloniam
„ & Aquiſgranum ſita eſt, duos pue-
„ ros eodem genere mortis conſum-
„ pſere. In Svevia in Civitate Pe-
„ migen ſimiliter duos in bavaria

 „ ſupe-

„ ſuperiore in urbe Amberch unum.
„ Sub Pallatino in Alezeja unum in
„ Marchia Badenſi in civitate En-
„ digen duos infantes eodem funere
„ perdiderunt patribus eorum cru-
„ deliter trucidatis in Bavaria ſupe-
„ riore juxta Danubium in civitate
„ Delrendorf emerunt ab ancilla
„ Corpus Chriſti & nefanda omnia
„ fecerunt in illud in urbe Bathe-
„ rach que inter Maguntiam & con-
„ fluentiam jacet juxta Rhenum eo-
„ dem funere quo etiam tridenti
„ uſi ſunt VVarmerum puerum con-
„ ſumpſerunt qui maximis illic mi-
„ raculis fulget. Ad cujus perhenem
„ memoriam ſibi nobilis Eccleſia
„ condita frequentatur Nuper etiam
„ in Sacilia quod admiſerint totus
„ pene Chriſtianus orbis intellexit.
„ Faciunt, & iſtud profecto in ita-
„ lia quot annis, ſed adeo callidi
„ ſunt adeo ſagaces adeo maligni ut
„ cum peſulum ſpeluncis ſuis oppo-
„ ſuerint ſtatim inſtar contracte te-
„ ſtudinis turpia illorum extrema
„ deliteſcunt. Omnia enim mala de
„ Judeis credenda ſunt qui uſuras
„ inter ipſos peccatum exiſtimant
„ Inter Chriſtianos vero minime Li-
„ cet ſibi dent ſine peccato omnes
„ imprecationes omnia mala omnia
„ poluta verba omnia ſcelera omnes

„ frau-

„ fraudes omnes dolos omnes dece-
„ ptiones in Chriſtianos exercere
„ credentes apud Omnipotentem
„ Deum tanto majorem felicitatem
„ & gloriam conſequi, quanto cru-
„ delius ſevierint in Chriſtianos ne-
„ gant Chriſtum Crucifixum ſuſpen-
„ ſum illum laqueo referunt ſub He-
„ lena Regina & ſeptuaginta recto-
„ ribus Hieruſalem Annam & Cai-
„ pham & Pillatum neſciunt. Fa-
„ bulis Sacroſancta Evangelia noſtra
„ comparant, negant omnia, omnia
„ implicant omnibus ſcripturis noſtris
„ illudunt omnibus nobis maledicunt
„ ſemper etiam ex ſtatuto. Qui ſi
„ Reſurectionem D. N. J. C. cuſto-
„ dibus auro corruptis oculere an-
„ nixi ſunt non ne conabuntur etiam
„ ut ſe innocuos cedis glorioſi Sy-
„ meonis noſtri Tridentini Principi-
„ bus Chriſtianis perſuadeant. Cre-
„ dimus multos terrarum Dominos
„ eſſe qui Judeorum tributum men-
„ daciiſque corrupti Martyrium bea-
„ ti Simeonis inficiantur. Credimus
„ enim paucos nomine ſed non re
„ Chriſticolas propter aurum conſu-
„ lere Judeis & omni ingenio atque
„ omni arte niti, aut nomen D.N.
„ J. C. extinguatur in martire ut
„ Catolicam fidem pervertant modo
„ improbe eorum guttur repleantur

„ argento. Nos vero conſtituimus
„ Jeſum Chriſtum protectorem no-
„ ſtrum & quamvis exigui numero
„ pro veritate tamen ac pro fide tuen-
„ da cunctis adverſantibus reſiſtemus
„ intepidi Luce meridiana clarior
„ iſta res eſt Ceci vident Surdi au-
„ diunt muti loquuntur claudi ince-
„ dunt mortui reviviſcunt veniat to-
„ tus orbis veniant increduli omnes
„ veniant & ipſi Judei videbunt enim
„ in quem transfixerunt. Manifeſtiſ-
„ ſima iſta ſunt omnia clara ſunt ſi-
„ ne fraude ſine dolo. Conſultant re-
„ bus ſuis qui hanc Illuſtriſſimam Ci-
„ vitatem ſuis ſtudent ambagibus in-
„ volvere. De noviſſimis tacemus il-
„ los Conradi Saye terribilis caſus edo-
„ ceat qui ſalvum conductum ab Illu-
„ ſtriſſimo Auſtriæ duce Judeis impe-
„ travit Dum Rovereti apud ignes
„ conſideret a Sede in flammas di-
„ vino judicio precipitatus eſt. Nec
„ Chriſticolas hec loca incolentes ſibi
„ unquam potuit conciliare nec ſani-
„ tatem conſequi niſi prius illum ſcele-
„ ris peniteret, & nudis pedibus ad ſa-
„ crum corpuſculum accedens ve-
„ niam precaretur. Habes eximie
„ Doctor ex multis pauca quædam
„ Nos cum tempus maturum nacti
„ erimus proceſſus ipſos qui novem
„ ſunt ſuper novem Judeorum ca-

„ pita

„ pita & re vera prolixi ad te liben-
„ ti animo tranſmitremus ut intel-
„ ligas Epiſtolam tuam apud nos non
„ fuiſſe Vulgarem. Vale.
„ Tridenti VIII. Kalendas Octo-
„ bris 1475.

Conſules & Proviſores Reipublicæ Tridentinæ.

CUm igitur Veneta Reſpublica, quantum in ſe erat, cultum Sancti Simonis in tota late ſua ditione permiſiſſet, ſimulque prodigia, & conceſſæ cælitus gratiæ ex invocatione & meritis Innocentis Martyris in dies magis augerentur, incredibile dictu eſt, quam brevi pia omnium Ordinum veneratio erga eundem excreverit. Hinc uti diximus multi ſive mentis errore, ſive prava animi voluntate iterum anſam arripuerunt ſæviendi in omnes indiſcriminatim Judæos non ſine bonorum indignatione, qui ægre ferebant ob peculiare quorumdam ſcelus Judæos omnes veluti reos affligi.

Hæc cum ad aures perveniſſent Sixti IV. Pontificis Maximi, (ad quem provocaverant a judicio Tridentino Judæi) non permiſit jus tribuendi nuncupationem, & cultum Martyris Romanæ Sedis proprium ab

imperita multitudine uſurpari, & cæteros Judæos culpæ omnis expertes miſere profligari. Itaque lato decreto, ſive enciclica epiſtola *dominis & judicibus per Italiæ partes* ſcripta anno illo ipſo 1475. ſub die x. Octobris cavit ne Martyri, qui vulgo ferebatur, cultus ille tribueretur, quem ſola Apoſtolica Sedes rebus rite perſpectis, & accurato examine inſtituto poteſt adjudicare, neve Hebræis inſontibus, quos Eccleſia tolerabat, quidquam moleſtiæ, ac detrimenti inferretur.

Dum igitur ubique paſſim, atque adeo in Veneta ditione, & urbe ex prodigiorum frequentia Sancti Innocentis cultus in dies augetur, ejusque nomini & ſepulcro titulus & honores Martyris deferuntur, repente Roma nuntiatur Chriſti Vicarium Sixtum IV. hujuſce Martyris nomen & venerationem eo uſque inhibuiſſe, dum ipſe cauſam cognoſceret, & in ea rite, & pro dignitate pronuntiaret, ad Petri enim cathedram id genus judicia ſunt deferenda. Confeſtim religio Veneti Senatus morem Pontificis decreto geſſit, omnemque venerationis actum privatim, & publice erga aſſertum Martyrem interdixit, donec Oracula Vaticani loquerentur.

Pon-

Pontificium diploma retulit in ampliſſima collectione veterum ſciptorum, & monumentarum Clar. Vir Edmundus Martene Tom. 2. col. 1516. ex quod illud in aureum opus ſuum *de Servorum Dei Beatificatione & Beatorum Canonizatione* tranſtulit Ampliſſimus S.R.E. Cardinalis Proſper Lambertinus, nunc in Petri Sede Benedictus XIV. aliqua ex ſua eruditione addens verba, quibus diplomatis emanati cauſa ſignificatur. Illud exhibemus, quale legitur in citati operis Tom. I. cap. XIV. num. IV. pag. 112. Romanæ editionis.

„ Statim poſt obitum publicus cul-
„ tus eidem (*Simoni Puero Tridenti*
„ *a Judæis necato*) cepit exhiberi
„ tamquam Martyri, & miracula
„ quædam vulgata ſunt ejus interceſ-
„ ſione a Deo facta. Sed anno 1475.
„ (*qui fuit annus triumphalis paſſionis*
„ *Sancti Pueri*) Summus Pontifex
„ Sixtus IV. per Epiſtolam Domi-
„ nos, & Officiales per Italiæ par-
„ tes conſtitutos, ne hæc fierent,
„ admonuit, & omnia prohibuit uſ-
„ quequo certior factus eſſet de ve-
„ ritate factorum per Commiſſarium,
„ quem elegerat; uti colligitur ex
„ ejus diplomate impreſſo Tom. 2.
„ ampliſſimæ collectionis veter. ſcri-
„ pt. & monument. & hiſtoric. o-

„ pera celeberrimi P. Edmundi Mar-
„ tene editæ column. 1516. en ver-
„ ba Epiſtolæ. Dilecti filii ſalutem
„ &c. Licet inter cauſas majores
„ Apoſtolico ſit duntaxat judicio re-
„ ſervatum, quempiam inter San-
„ ctos referre, & miracula approba-
„ re, nihilque adhuc certum, com-
„ pertumve noſtro judicio, aut ap-
„ probatum ſit de quodam puero
„ Simone Tridentino per Judæos, ut
„ dicitur, interfecto, de quo noviter
„ fieri mandavimus, & recipi plena-
„ riam informationem: tamen acce-
„ pimus, nonnullos publice etiam
„ in prædicationibus affirmare ipſum
„ Simonem, quem Beatum appel-
„ lant, per dictos Judæos in dicta
„ civitate Tridentina poſt multa
„ tormentorum genera Cruci affi-
„ xum, & occiſum, & Martyrem
„ eſſe, & plurimis miraculis clare-
„ ſcere, & alios deſuper imagines
„ depingere, chartas in modum hi-
„ ſtoriarum conſcribere, & publice
„ vendere, & venditioni exponere,
„ & propterea Chriſtifideles contra
„ Judæos omnes, eorumque bona in-
„ citare; adeo etiam, quod multi
„ eorum plura exinde ſint paſſi pe-
„ ricula. Attendentes itaque hæc,
„ & ſimilia peſſima fore præſumptio-
„ nis, talia per bandimentum publi-

„ cum

„ cum in hac noſtra Urbe alma fieri a-
„ modo prohibuimus, & idcirco vo-
„ bis tenore præſentium, motu pro-
„ prio, & ex Paſtoralis officii debi-
„ to committimus, & diſtricte etiam
„ ſub pæna excommunicationis man-
„ damus, quatenus & vos in locis Do-
„ miniorum veſtrorum, ac alias re-
„ gimini veſtro commiſſis eadem fie-
„ ri ſub pænis, de quibus vobis vi-
„ debitur, publice, & omnino inter-
„ dicatis, inobedientes pæna condi-
„ gna plectendo, & nihilominus Ju-
„ dæis ipſis, quos Eccleſia in teſti-
„ monium mortis Chriſti tolerat,
„ firmo defenſionis ſubſidio propter
„ hoc aſſiſtatis, donec aliud a nobis
„ receperitis in mandatis; cum in-
„ tendamus, habita ex Commiſſario
„ noſtro, quem propterea ad partes
„ illas deſtinamus, rei veritate, in
„ præmiſſis opportune, & plenarie,
„ ut Juſtum fuerit, providere: con-
„ trariis non obſtantibus quibuſcum-
„ que. Datum Romæ die x. Octo-
„ bris anno 1475. anno V. Compro-
„ batis ſubinde probandis, & adim-
„ pletis adimplendis, facta eſt Apo-
„ ſtolica auctoritate cultus approba-
„ tio. „ Addita porro a Venerabili
authore verba non obſcure innuunt
ipſius Sixti IV. judicio delatos fuiſ-

ſe Tridentino puero cum Maryris titulo etiam honores.

Pontificiis itaque Sixti mandatis Senatus Venetus, ſimul ac ad ſui notitiam devenerunt, celerem plenamque præſtitit obedientiam, juſſitque, ut in Civitate Venetiarum *per Patriarcham, quantum ad Clericos*, & per ſæculares magiſtratus, *quantum ad Laicos voluntati, & juſſui Summi Pontificis* obtemperaretur. Ut vero *in cæteris omnibus civitatibus, & locis Venetæ ditionis obedienter* ſervarentur Pontificia juſſa, Rectoribus locorum *exemplum* tranſmiſſum fuit *Apoſtolici Brevis*, atque eiſdem mandatum, ut per Eccleſiaſticos Judices *quoad Clericos, & per proclamationes, & edicta* Rectorum *quoad Laicos Breve ſupradictum in omnibus ſuis partibus diligenter obſervari* curarent. Voluntatem hanc Veneti Senatus compertam habemus ex publicis epiſtolis Vitali Lando Doctori, & Militi de Reipublicæ mandato Locumtenenti Patriæ Forijulii datis die V. inſequentis menſis Novembris, quibus præter alia ipſo Locumtenenti injungitur, ut Publica Decreta omnibus Prætoribus, & Ufficialibus locorum, quæ intra ſuæ jurisdictionis fines continebantur, indiceret, illiſ-

que

que exemplum traſmitteret Pontificii Diplomatis, cui obtemperare tenebantur. Hæc ſunt Ducalis epiſtolæ verba.

„ Petrus Mocenico Dei Gratia Dux
„ Venetiarum &c. Nobilibus, & Sa-
„ pientibus Viris Vitali Lando Do-
„ ctori & Militi de ſuo mandato Lo-
„ cumtenenti Patriæ Forijulii & ſuc-
„ ceſſoribus ſuis fidelibus dilectis ſa-
„ lutem, & dilectionis affectum. Scri-
„ pſit Summus Pontifex omnibus Do.
„ minis & Potentatibus Breve per
„ quod declarat, & jubet ſub pœna
„ Excommunicationis, ut Puer ille,
„ qui Tridenti a Judæis interfectus di-
„ citur, pingi non ſinatur, neque il-
„ la res a Scriptoribus imprimi, aut
„ a Prædicatoribus diffamari, inſti-
„ garique vulgus contra Judæos ab Ec-
„ cleſia toleratos in teſtimonium ve-
„ ritatis Dominicæ Paſſionis, donec
„ Sanctitas Sua eruta, & inveſti-
„ gata veritate deliberet, quantum
„ ſibi, ad quem hæc unice ſpectant,
„ videantur, & delato ad nos hujuſ-
„ modi Brevi una cum Litteris Pon-
„ tificii Commiſſarii veritatem ipſam
„ in partibus Tridentinis veſtigan-
„ tis & perquirentis, curavimus, ut
„ per Rev. D. Patriarcam noſtrum
„ quantum ad Clericos attinet, &
„ per noſtros Dominos de Nocte, &

„ Ca-

„ Capita Sexteriorum quantum ad
„ Laicos voluntati & juſſui Summi
„ Pontificis obtemperetur in hac no-
„ ſtra Civitate, & volentes id etiam
„ in ceteris omnibus Civitatibus &
„ Locis noſtris obedienter ſervari,
„ mittimus vobis Exemplum Brevis
„ Apoſtolici ſupradicti, volentes, &
„ vobis mandantes ut per Guberna-
„ torem iſtius Patriarchatus quoad
„ Clericos, & per proclamationes &
„ edicta veſtra quoad Laicos perti-
„ net, Breve ſupradictum in omni-
„ bus ſuis partibus vos obſervari di-
„ ligenter faciatis, & contra Fauto-
„ res non ſolum minis, ſed etiam
„ animadverſione in pœna conve-
„ nienti ad obediendum compella-
„ tis. Ne autem negligentia, aut
„ forte pertinatia aliquando impuni-
„ ta periculum alterius illaqueatio-
„ nis inducat, hanc noſtram volun-
„ tatem, ut præſtetur Pontifici obe-
„ dientia, notam facite omnibus Po-
„ teſtatibus, Rectoribus, & Ufficia-
„ libus locorum iſtius Patriæ vobis
„ commiſſæ, & exemplum mittite
„ Brevis ut regiminibus ſuis ſubje-
„ ctos obedire faciant & compellant.
„ Has autem litteras & copiam dicti
„ Brevis regiſtrari faciatis. Datum in
„ noſtro Ducali Palatio die V. Men-
„ ſis Novembris Indictione IX. anno
„ 1475.

Ex

Ex hoc autem Ducali Petri Mocenici Diplomate in Apoſtolici Brevis obedientiam lato animos plus juſto elatiores ſumpſerunt Judæi, atque in vulgus diſſeminare paſſim cæperunt, ſe a Dominio Veneto litteras impetraſſe, queis ſilentium indictum fuerat Michaeli de Mediolano Ordinis Minorum Obſervantium viro ſpectatiſſimo, tunc Venetiis apud Sanctum Franciſcum de Vinea degenti, ne Venetiis aliisve Venetæ ditionis locis in concionem prodiret, quippe qui de Martyrio Sancti Pueri Simonis, cui erat addictiſſimus, palam verba feciſſet. Egerunt quidem pro viribus Judæi, ut id a Veneto Senatu impetrarent, non tamen (ut teſtatur in ſua ad Joannem Epiſcopum Tridentinum epiſtola ſuperius laudatus Michael) *effectui demandare potuerunt, quod corde nequam cogitaverant*.

Itaque (quod indubium, compertumque eſt,) in utriuſque poteſtatis obſequium ſeſe deinde a quocumque publico Beati Infantis cultu abſtinuerunt Veneti, cumque concionatoribus de laude Martyris in publicis concionibus indictum fuiſſet ſilentium, privatis tantum colloquiis *mirabilia* quæ in dies patrabantur *nota faciebant*, ne populorum fer-

vor

vor repente tepeſceret. Hæc nobis innuit fragmentum epiſtolæ, quam ex Veneto Sancti Franciſci de Vinea Conventu ſcripſit die XXV. Septembris anno MCCCCLXXVI. Franciſcus Raimundus Venetæ Sancti Antonii Provinciæ Vicarius. Fragmentum in laudata diſſertatione allatum, nos quoque utpote ad Venetos viros apprime ſpectans exhibemus.
„ In hac civitate Venetiarum cum
„ nonnullis primariis, & clariſſimis
„ Viris ſerio de hac ipſa re verba
„ feci, qui omnes facile veritati aſ-
„ ſentiuntur. Verum quoniam ne-
„ gotium eſt ad Summi Pontificis
„ recognitionem deductum, & pro-
„ pterea Illuſtriſſimum hoc domi-
„ nium præſtolatur exinde definitio-
„ nem, omnes ſuſpenſis animis ex-
„ pectant, & cupiunt veritatis ſe-
„ riem auctoritate Pontificis appro-
„ bari. Tum demum & nos, non
„ ſolum privatis colloquiis, ut nunc,
„ ſed in publicis ad populum præ-
„ dicationibus, prout cuique Deus
„ præſtiterit gratiam, libera voce
„ proclamabimus, ac pro Dei glo-
„ ria ejus mirabilia nota faciemus. “
& paulo poſt hęc adijcit „ Audivi pro-
„ digia magna, quæ non ceſſat multi-
„ plicare Altiſſimus obtentu felicis il-
„ lius Innocentis, & Martyris Bea-

„ ti

„ ti Simonis, & quidem de gloria
„ Dei, & delucidatione veritatis,
„ ut debeo, læta, & quantum tibi
„ opportune poſſum pro virili mea
„ ad id dare operam non deſiſto.
„ Nam & Feltri, & Tarviſii at-
„ que aliis in locis pluribus, quod
„ rei veritas exigit, perſuaſi, oſten-
„ dique cyatum illum, in quo ab
„ impiis libatus fuit ſanguis inno-
„ xius, quem apud me reſervo pro
„ magnis divitiis, & ipſo munere,
„ & muneris authore dives.“

Idipſum apud Venetiarum Ducem & reliquos Senatores ſe egiſſe fatetur Joannes Petrus Seraphicæ Obſervantium Familiæ, quam Sancti Antonii vocant, Miniſter Provincialis, qui in epiſtola ad Joannem Hinderbachium Tridentinum Antiſtitem miſſa die VI. Decembris an. MCCCCLXXVI. hæc de actis a ſe ſcribit.

„ Poſteaquam a Reverendiſſima D.
„ V. recedens huc applicui, Reve-
„ rendiſſimis D. Epiſcopo Paduano,
„ & noſtro P. Generali una cum
„ innocentiſſimi Martyris Simonis
„ Reliquiis litteras D. V. R. detuli.
„ Utriſque tam litteræ, quam Re-
„ liquiæ pergratiſſimæ fuere. Cum
„ his etiam cuncta, quæ de B. Si-
„ mone & audivi, & vidi, ſerio,
„ & devotiſſime pertractavi: unde
„ actum

„ actum eſt : ut qui Simonis Mar-
„ tyrio forte non crediderant, meis
„ verbis ſibi dedictiſſimi facti ſint,
„ præcipue R. P. noſter Generalis,
„ qui hac fide digna informatione
„ notus, hanc rem non ſolum in
„ noſtra Religione ab omnibus Præ-
„ dicatoribus magnificari curabit,
„ verum etiam apud Pontificis Ma-
„ ximi pedes illam in medium ad-
„ ducere pollicitus eſt. Ego vero
„ Venetiis, non ſolum apud Sere-
„ niſſimum Principem, ſed etiam
„ apud reliquos Senatores, quid de
„ Beato Simone dixerim, fecerim-
„ que; Deum ipſum adduco in te-
„ ſtem. Et per totam hanc Provin-
„ ciam mihi creditam (quam ve-
„ ſtram eſſe ultra offero) illum præ-
„ dicavi, & in ſumma haberi reve-
„ rentia non ceſſabo." Ex iis epi-
ſtolarum fragmentis manifeſte evin-
citur, Cænobitas Sancti Franciſci
alumnos præ cæteris omnibus majo-
ri ſtudio conatos fuiſſe tum apud
Pontificem, cum apud Venetos, ut
qua poſſent ope, cauſam ipſam San-
cti Martyris felici curſu ad optatum
finem adducerent.

Sed & laici viri *tum in Senatu Ve-
neto*, *quam in aliis locis* Martyris glo-
riæ, & Judæorum perfidiæ teſtimonia
luculentiſſima perhibuerunt, inter

quos

quos eminet Franciſcus Trono Ripæ Tridentinæ tunc temporis pro Veneta Republica Proviſor; *quamquam alias huic rei contrarius* fuiſſet, ut refert in ſua epiſtola *Patri Fratri Michaeli de Mediolano Ordinis Sancti Franciſci de Obſervantia Verbi divini Prædicatori famoſiſſimo* data die VI. Novembris an. MCCCCLXXVI. Joannes Hinderbachius epiſcopus Tridentinus, cujus quidem epiſtolæ fragmentum ad Franciſcum Tronum ſpectans hoc eſt: „ Fuit hic nobiſ„ cum Dominus Franciſcus Tronus, „ olim Reipublicæ Proviſor cum mul„ tis aliis Nobilibus Venetis, qui „ ſe maxime devotum oſtendit B. „ Simonis noſtri, & pollicitus eſt „ nobis, ſe deinceps velle eſſe præ„ dicatorem nominis ejus, & teſtem „ hujus rei contra perfidos illos, tum „ in Senatu Veneto, quam aliis lo„ cis publice, & privatim; quam„ quam alias huic rei ut fatetur con„ trarius fuerit, ſeque, uti B. Pau„ lum quondam Saulum, primo per„ ſecutorem, ſed modo propugnato„ rem hujus piæ ac ſanctiſſimæ cau„ ſæ futurum, quem Deus in bono „ propoſito ſuo confirmet, & feli„ citer. “ Nec tamen (quamvis tot ſtimulis ad Beati Pueri venerationem excitata) ab inſtituto obedientiæ propoſi-

poſito receſſit Reſpublica, a quo numquam ſe avelli paſſa eſt, niſi prius (ut mox enuntiabimus) ex Apoſtolica authoritate in hujuſce Martyrii cauſa aliquid actum agnoviſſet.

Ea igitur, qua par erat animi ſubmiſſione ſanctiones Apoſtolicas, & Principis decreta venerati ſunt Veneti, ac Tridentini, quos & preſens Beati Civis corpus, & quæ in dies eluceſcebant miracula ad fervorem impellebant, non adeo in pleno obedientiæ officio contineri valuerunt, quin & laudes ejus celebrarent, & ſepulcrum, in quo ſacræ exuviæ condebantur, votis frequentarent, quod etiam exteris, ut pro devotione agerent, permittebant. Exemplum habemus in Veneto viro; Ambroſius enim Contarenus ex Perſica legatione, quam pro patria ſua ad Uſſuncaſſanum Perſarum Regem anno MCCCCLXXIII. ſuſceperat, in patriam redux, cum die IV. Aprilis anni MCCCCLXXVII. Tridentum deveniſſet, fama novi Martyris commotus ad ejus ſepulcrum opem imploraturus acceſſit, atque ibidem paſcalia ſacramenta ſuſcepit. Ita ipſe in ſuo Itinerario quod Venetis typis vulgatum fuit anno MDXXIV.

Adi

Adi IV. april da mattina che fu il dì del Vener Santo, che zonſi a Trento, dove inteſi il miracolo de lo Beato Simone, parſeme mio debito de voler honorar il Sanctiſſimo corpo il giorno de Paſqua: & far etiam lo debito confeſſarmi, e comunicarmi. Adi VI. detto che fu il dì della Santa Paſqua io con la fameglia feſſimo il debito noſtro de la Santa Comunion: e per honorar la Santiſſima Feſta ſteſſemo in quello giorno in ditto luoco de Trento.	Die IV. Aprilis (anno MCCCCLXXVII.) mane in die Sancto Paraſceves Tridentum adveni, ubi audivi miraculum Beati Simonis, atque officii mei eſſe cenſui Sanctiſſimum Corpus in die Paſchatis venerari, ſimulque Eccleſiaſticum debitum confeſſionis, & communionis implere. Die VI. dicti menſis mane, ego & omnis comitatus mei familia Paſchalem Communionem percepimus, atque in Sanctiſſimę ſolemnitatis honorem diem illam Tridenti conſtitimus.

Anno deinde inſequenti MCCCCLXXVIII. Sixtus Pontifex, qui criminales proceſſus adverſus ſontes Judæos Tridenti actos ad, Apoſtolicæ Sedis examen, & judicium evocaverat,

rat, eo præſertim intuitu, ut aſſerti Martyrii veritas *canonice* indagaretur *per Reverendiſſimos Dominos Cardinales*, & *alios Prælatos*, & *Officiales Curiæ ad hoc ſpecialiter deputatos*, & vera ſeries facti *ad omnem ſuſpicionem confictionis ſubmovendam* rite perpenderetur, aliud diploma eddit die xx. Junii, quo *proceſſum* per Prætorem Tridentinum contra Hebræos infanticidas habitum, & *a nonnullis S. R. E. Cardinalibus Archiepiſcopis Referendariis*, & *cauſarum Palatii Apoſtolici auditoribus in ſingulis ipſius porceſſus partibus accurate* inſpectum, *tamquam rite*, & *recte factum* approbavit. Juſſit nihilominus prudenter agens Pontifex, & laudato *obſtudium* & *diligentiam* epiſcopo Tridentino commiſit, *ut in hac pia fidelium* erga puerum Martyrem *inchoata devotione* non permitteret juxta Innocentii III. conſtitutions *aliquid illicitum attemptari*, quod *contra canonicas ſanctiones factum fore* deprehenderetur.

Et ſi vero in eo Sixti diplomate nihil circa Beati Simonis cultum innovatum fuerit, neque ulla in ipſo legatur de ipſius approbatione Martyrii mentio, attamen non multo poſt aliquid pro ipſius Martyris veneratione a Sixto IV. ſtatutum fuiſſe arguimus tum ex probatiſſimis argu-

gumentis in laudata diſſertatione allatis pag. 180. & 186. in annotationibus, tum ex iis, quæ Venetiis acta fuerunt in ipſis anni inſequentis primordiis, cum enim nonnulli pii viri *ob devotionem, quam habebant ad Beatum Simonem de Tridento* exoptaſſent Sodalitium ſub ipſius Martyris titulo, & protectione in Eccleſia Sanctæ Mariæ Servorum de Venetiis inſtituere, Xuirale Conſilium, cujus muneris eſt hujuſmodi Confraternitatum facultates elargiri, amplo decreto conceſſit, ut & ſodalitium erigere, & Sacellum ad Sancti Pueri honorem ædificare poſſent, quod ſi in ipſa Servorum Eccleſia locum conſtruendi Sacelli non invenirent, illud in alio Venetæ Urbis loco excitare valerent. Decretum latum die XIV. Januarii anno MCCCCLXXVIII. ad Venetum morem computato æræ ſcilicet vulgaris anno MCCCCLXXIX. adplenam veritatis confirmationem exhibemus.

MCCCCLXXVIII. die XIV. *Januarii in Conſilio X.*

Quod Aloiſio Georgii giojelerio & ſociis, qui ob devotionem quam habent ad Beatum Simeonem de Tridento, cupiunt elevare unam ſcolam ad

ad honorem nominis ſui, concedatur, quod poſſint elevare ſcolam ipſam ſub titulo, & vocabulo præfati Beati Simeonis in Eccleſia S. Mariæ Servorum hujus urbis, & non habentibus locum in ipſa Eccleſia conſtruendi unam Capellam: poſſint eam elevare in alio loco hujus urbis habita prius licentia a capitibus hujus Conſilii.

Nec validius, quantum arbitror, argumentum afferri poteſt, ut comprobetur Sixtum IV. Pontificem Maximum Tridentino puero honorem & titulum Martyrii aliquo modo detuliſſe, ſiquidem omnem fidem excederet, quod Veneta Reſpublica, quæ prompte adeo, & celeriter permiſſa ſua revocaverat, ut Pontificis juſſa in ditionis ſuæ locis implerentur, ipſa deinde nec multo poſt, Apoſtolica contempſerit mandata inhibitum deferri permittens cultum, & quidem tanto cum majori decoris augumento, quanto concionibus, & appenſioni imaginum præſtat Sacelli erectio, & Sodalitii inſtitutio.

Fatetur ultro P. Benedictus a Cavaleſio in erudita ſua diſſertatione illud ipſum, quod ſponte mea ego profiteor, numquam ſcilicet inveniri potuiſſe ullum aut Romanum,

aut Venetum diploma, quod decreta Sixti IV. die x. Octobris, & Senatus Veneti die v. Novembris, quæ cultum Martyris prohibebant, reſcinderet, & revocaret. Attamen laudatus Author multa habet argumenta (ut ſuperius diximus) eaque non parvi facienda, ex quibus eruat Bullam Romanam poſtea prodiiſſe, quæ necem & Martyrium Sancti Pueri declararet, & comprobaret, & cultum Beati Simonis ab eodem Sixto IV. indultum fuiſſe, qui *vovit ſe Beato Simoni pro liberatione infirmitatis, quam ſua Sanctitas patiebatur in uno brachio*, ut conſtat ex documentis a P. Benedicto allatis pag. 186.

Porro circa ea tempora, in quibus inſtitutum fuit ex publica permiſſione Venetum Beati Simonis ſodalitium, advenerunt opportunæ ad augendam erga Sanctum Puerum populi venerationem reliquiæ aliquæ veſtium, quibus demortuum Simonis corpus inductum fuerat. Eas Tridento Venetis Sanctæ Mariæ Servorum Fratribus dono miſit Jacobus Seba Canonicus Tridentinus, ad cujus manus pridem devenerant iis ferme diebus, quibus felix Martyr inter Judæorum manus palmam obtinuit. Id teſtatur antiqua epigraphe

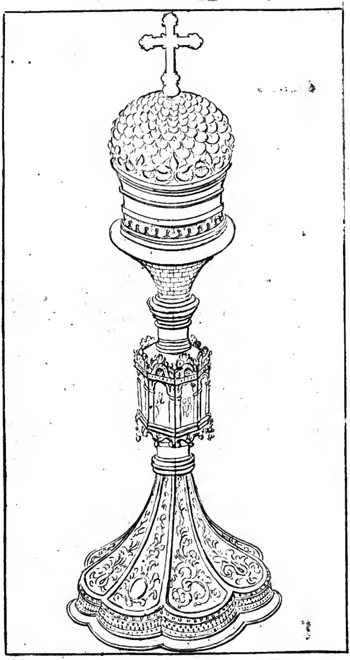
tabernaculo Reliquiarum olim appoſita, quæ ex characterum figura videtur ad ſæculum XV. pertinere. Hæc ſunt epigraphes verba.

In queſto Tabernacolo del Beado Simoneto de Trento ge xe doi pezi de doi ſoe gonelle lui portava: & etiam un pezeto della ſoa camexa; & un pezetto de una ſoa ſcharpa, & etiam un ſuo chavelo, del dito Beado Simoneto, & tutte queſte choſe ſe hano habude da Miſſier Pre Jachomo Seba Chanonicho de Trento, che lui le avè in quel tempo chel dito Beado Simoneto da li Judei fu morto, chome moſtra la Inſtoria.

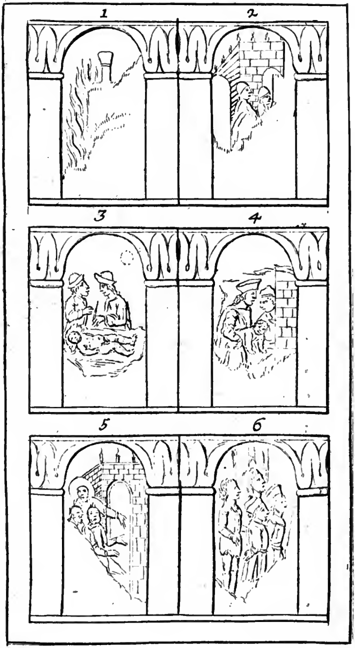
In hoc tabernaculo Beati Simonis pueri Tridentini ſunt duo fruſtula duarum tunicarum, quas ipſe deferebat & etiam fruſtulum ipſius ſubuculæ atque fruſtulum unius ex ſuis calceamentis, & etiam unus capillus dicti Beati Simonis pueri, haſque omnes res habuimus munere Domini Presb. Jacobi Seba Canonici Tridentini qui eas obtinuit eo tempore, quo dictus Beatus Simon puer manibus Judæorum occubuit ut oſtendit ejus hiſtoria.

Clauduntur autem omnia hæc æneo inaurato tabernaculo, cujus formam calcographi opera in ære incidi curavi:

Opus

Opus tabernaculi, quod manifeſte antiquitatem oſtendit, ad ſæculum xv. ex peritorum judicio refertur, quorum aliqui magis accurate baſim ipſius tabernaculo conſiderantes, imagineſque in nobili maltha ibidem in trunco impreſſas intuentes, ex ipſarum imaginum veſtibus in ea opinione firmati ſunt, nempe quod ſeculo xiv. tabernaculum illud elaboratum fuerit certum enim compertumque eſt uſque ad Titiani Vecellii ætatem, antiquos Pictores in tabulis a ſe deſcriptis eam veſtimentorum formam ſervaſſe, quæ dum ipſi viverent in vulgari uſu erant: Exiguæ itaque tabulæ ex divite maltha compactæ, quæ tabernaculum in ſex trunci loculis circumornant licet temporum injuria, & hominum negligentia non parum attritæ, attamen adhuc manifeſte paſſionem infantis & reorum ſupplicium exhibent.

1
2
3
4
5
6

Harum prima, in qua vix aliquid antiqui operis ſupereſt, quid olim ſignificaverit vix oſtendit.

Secunda Tobiam Judæum habet, qui apprehenſum Simonem puerum abducit.

Tertia Judæos offert dum pueri corpus cruciant, & aculeis confodiunt.

In Quarta Judæi viſuntur, qui corpus occiſi Martyris in preterfluentem aquam projiciunt.

Quinta vero tres virorum figuras, & quamdam arcis portam exhibet, qua ſignificari puto Judæos in die Paſchatis ad Epiſcopum Tridentinum properantes, ut ei inventum in aquis pueri corpus denuntient.

In ſexta fontes Judæi exprimuntur a ſatellitibus ad ſupplicium ducti.

Ex non ſpernendo tabernaculi hujus artificio confirmatur antiqua Venetorum religio erga Beatum Martyrem, in cujus honorem inſtitutum ſodalitium diu perduravit, ut habetur ex autographo documento anni MVD. quo Fr. Gaſparinus Boro Veneti Sanctæ Mariæ Servorum Monaſterii Prior fatetur, Confratres Sodalitii *Beati Simoneti in Eccleſia Servorum* aſſecutos fuiſſe eas Indulgentias, quas Innocentius Papa VIII. omnibus Eccleſiam ipſam Sanctæ Mariæ Servorum viſitantibus,

& ad

& ad ejus reparationem adjutrices manus porrigentibus Apoſtolico diplomate conceſſerat.

Documentum hoc licet in Venetis Eccleſiis illuſtratis Tom. II. pag. 33. allatum legatur, attamen, ut pote ad cultum Venetorum erga Beatum Simonem apprime ſpectans, hic quoque exhibere opportunum cenſeo.

„ Frater Gaſparinus Boro Venetus Ordinis Servorum Regularis
„ Obſervantiæ Sacræ Theologiæ humilis profeſſor, Conventuſque Sanctæ Mariæ Servorum Venetiarum
„ Prior licet indignus. Dilectis nobis in Chriſto filiis, & fratribus
„ Confraternitatis Beati Simoneti in
„ Eccleſia Servorum ſalutem, & pacem in Domino ſempiternam. Cum
„ pro inſtauratione & reparatione
„ Eccleſiæ atque Monaſterii Sanctæ
„ Mariæ Venetiarum Sanctiſſimus
„ Dominus D. Innocentius Papa
„ VIII. Eccleſiam ipſam viſitantibus
„ ac manus adjutrices porrigentibus
„ conceſſerit plenariam ſuorum peccatorum indulgentiam, nec non
„ & confraternitatibus ſingulis Clericorum vel laycorum prædictam
„ Eccleſiam collegialiter viſitantibus,
„ ultra prædictam indulgentiam facultatem eligendi ydoneum conſeſſorem ſecularem, vel regularem

 „ cu-

„ cujuſvis ordinis a quo abſolvi poſ-
„ ſint ab omnibus & ſingulis caſi-
„ bus, præterquam in cena Domini,
„ reſervatis, qui continentur in bul-
„ la annunciationis ſemel duntaxat
„ in vita & in mortis articulo ple-
„ nariam remiſſionem. In aliis ve-
„ ro totiens quotiens opus fuerit
„ præmiſſa ſatisfactione, concesserit-
„ que dictis confraternitatibus in die-
„ bus ſuarum feſtivitatum ſeptem
„ annos, & totidem quadragenas de
„ vera indulgentia. Et quoniam Vos
„ confratres prædictam Eccleſiam S.
„ Mariæ Servorum juxta prædictum
„ tenorem viſitaſtis, ideo fatemur
„ Vos omnia ſupradicta aſſecutos
„ fuiſſe. In quorum fidem has præ-
„ ſentes fieri fecimus, & ſigillo
„ Conventus S. Mariæ Servorum
„ roboravimus. Anno Domini M-
„ CCCCLXXXXV. die xxv. Martii.

Nec me redarguat quiſquam, quod nullum noſtris hiſce temporibus nec erecti Sacelli nec inſtituti Sodalitii veſtigium ſuperſit, ſiquidem ea eſt rerum humanarum viciſſitudo, a qua nec ipſæ aliquando ſacræ res ſubtrahi poſſunt, ut novitatis ratione remotiores res a recentibus excludantur, cumque per ſingula ſæcula Dei diſponente Providentia, novi ſemper ſuperveniant ad Catholi-

cam

eam Eccleſiam illuſtrandam ſanctimonia, & prodigiis illuſtres viri, populi ad horum venerationem accurrentes antiquorum Sanctorum cultum illaudabiliter negligunt, unde ipſorum honor, & memoriam ſenſim minuuntur & pereunt. Gemina hujuſce veritatis teſtimonia in ipſo Veneto Sanctæ Mariæ Servorum Templo habemus, in quo olim Sanctus Sebaſtianus Martyr, & Sancta Apollonia Martyr pariter, & Virgo ſolemni adeo veneratione colebantur, ut & aras obtinerent ſibi dedicatas, & a piis viris in ſodalitia congregatis peculiari devotionis fervore honorarentur. Hoc teſtatur Xuiralis Conſilii Decretum, quo indultum fuit, ut ſub titulo S. Apolloniæ, quæ erat *in maxima devotione habitantium in illis contratis* erigi poſſet Sodalitium cum elevatione vexilli. Quo autem loco ſacræ horum Martyrum aræ exſurgerent, quove tempore erecta in ipſorum honorem Sodalitia deſierint, modo ex ea quam ſuperius diximus cauſa ignoratur.

Nec in Veneta tantum Metropoli, ſed & in aliis etiam Venetæ ditionis Urbibus, & locis Beati Simonis cultus ſeſe diffudit, cujus quidem rei teſtes ſunt tres antiquæ Beati Simonis Pueri imagines a lauda-

to Benedicto memoratæ in ſua diſſertatione pag. 187. Prima earum Brixiæ in ſacra Fratrum Carmelitarum æde adhuc viſitur, de qua Elias Cauriolus, qui circa B. Simonis tempora floruit, hæc refert lib. 2. Hiſtoriæ Brixienſis. " L'anno poi M-
„ CCCCLXXV. i Giudei, che ſta-
„ vano in Trento, preſò aſcoſta-
„ mente un certo putto chiamato
„ Simone a vinticinque di Marzo
„ giorno della Paſſione di Noſtro
„ Signore l'ucciſſero. Qual fatto
„ ſaputoſi da Giovan Sala Dottore
„ noſtro Gentiluomo, allora Pode-
„ ſtà di Trento comandò, che foſ-
„ ſero con varj, & atroci, ma pe-
„ rò meritati ſupplicj morti. L'anno
„ ſeguente ancora quaſi tutto il rac-
„ colto del noſtro Contado fu ro-
„ vinato dalla grandine groſſa quan-
„ to un ovo di gallina. E fu viſta
„ l' immagine del Beato Simone
„ Trentino dipinta nella Chieſa di
„ S. Maria de Carmini a gettar la-
„ grime dagli occhi. Onde la Città
„ noſtra vi concorreva anco di not-
„ te con lumi acceſi a veder tal mi-
„ racolo." Altera vero Palatii (Palazzuolo) quod eſt agri Brixienſis oppidum in pariete cujuſdam domunculæ depicta Beatum Simonem exhibet, ad cujus caput antiquis no-

tis

tis ſcriptum legitur 1488. *die* 17. *Maii* ad pedes vero appoſita ſunt hæc tria verba *Beatus Simon Martyr*. Tertia demum Clarii (Chiari) quod eſt pariter agri Brixienſis oppidum in Conventu Fratrum Minorum de Obſervantia olim viſebatur, circa quam depicta erant acta paſſionis Sancti Pueri Simonis, quæ cum ad noſtra ferme tempora perduraſſent, tandem in reſtaurando Eccleſiæ labentis edificio attrita perierunt.

In Vicentina quoque, & Patavina diæceſibus Sancti Infantis veneratio ob præſtantiam miraculorum ſeſe diffudit, ex quibus, ea quæ ſub ſui Epiſcopatus juriſdictione patrata fuerant, rite exanimari decrevit Jacobus Zeno Epiſcopus Patavinus, ut ipſe in ſuis epiſtolis fatetur ad Joannem Hinderbachium Præſulem Tridentinum datis die XXII. Junii anno MCCCCLXXX.

Sed & Utinenſibus etiam nota fuiſſe comperimus Beati Simonis merita, & ea, quæ ad ipſius ſepulcrum deferebantur oblationum vota, etenim annus 1491. cum Bacius de Palmulis Decretorum Doctor Vicarius Aquilejenſis Sede Patriarchali vacante inhibuiſſet ſub Interdicti, & excommunicationis pæna, ne Chriſti fi-

deles ad Fr. Bonaventuræ Ordinis Servorum nuper defuncti tumulum accederent, neve ipſi viro venerationis officium ullum exhiberent, Urbs Utinenſis de ſevero, quo gravabatur edicto, Sedem Apoſtolicam appellavit. Inter ea autem, quæ contra Vicarii Decretum adduxit, id præcipue ad ſuæ devotionis defenſam attulit; *Sanctam nempe Sedem ſolitam eſſe talia admittere de perſonis exemplaris vitæ, quæ in Eccleſiis ſepeliuntur, & ut Beati ſuccedentibus miraculis publice venerantur . . . . Similia facta fuerunt, Beato Bernardino ante Canonizationem, Beato Simoni, de quo non minus eſt dubitationis propter infantiam*. Documentum integrum videre eſt in Eccleſiis Venetis illuſtratis Tom. 11. pag. 43.

Ex hac porro in Venetæ Ditionis locis diffuſa veneratione factum eſt, ut Veneti, qui negotiorum, vel itinerum ſuorum cauſa Tridentum accederent, ad venerandas ſacras Beati Martyris exuvias in Eccleſia Sancti Petri quieſcentes ſeſe conferrent. Exemplo nobis ſit ſuperiuslaudatus Ambroſius Contarenus, qui (ut diximus) ex Perſica legatione reverſus ſacrum B. Simonis corpus veneratus eſt; id pariter novimus egiſſe Georgium Contarenum Comitem, &

Pau-

Paulum Piſanum Venetos Senatores, qui cum ad Federicum III. Auſtriacum Imperatorem Legati pro Veneta Republica progrederentur anno MCCCCLXXXXII. iter per Tridenti Urbem aggreſſi, ad viſendum Beati Simonis corpus die XVIII. Junii acceſſerunt, ut notat in ſuo quod de eadem Legatione confecit itinerario ms. Andreas de Franciſcis, qui ſe Georgii de Federicis Legatorum a ſecretis coadiutorem appellat.

Illud etiam nec leve argumentum ad comprobandam Venetorum erga Sanctum Martyrem Simonem venerationem ſit, quod libros, & encomia tum Venetiis, tum in Dominii urbibus typis edi annuerint; anno enim MCCCCLXXX. die XIV. Julii Tarviſii Clar. Ludovico Vendrameno Prætore, atque Præfecto pro Sereniſſimo Venetorum Imperio; Duce Inclyto Joanne Mocenico prodiit liber, cui titulus: " Generoſi viri Georgii Summaripa Veronenſis de Martyrio Beati Simonis Tridentini, a perfidis Judæis trucidati, e latino Proceſſu in vernaculum ſermonem traducto. Ad ampliſſimum, ac pientiſſimum D. Jaonnem Michaelem P. Venetum S. Marcelli Presbyterum Cardinalem S. Angeli nuncupatum, E-

" piſco-

„ piſcopum Veronenſem & Comi-
„ tem. " Anno deinde inſequenti MCCCCLXXXI. Venetiis typis æditus fuit liber, cui titulus: " Car-
„ men Joannis Calfurnii Poetæ Cla-
„ riſſimi ad Joannem Inderbachium
„ Pontificem Tridentinum de lau-
„ dibus ejus, & de interitu Beati
„ Simonis Innocentis a Judæis ma-
„ ctati: " Quanto autem hominum plauſu, quantaque aviditate exceptum fuerit carmen hoc ex eo arguitur, quod anni curriculo vix tranſacto iterum vulgatum fuit cum novis additionibus Tridenti ſtudio potiſſimum & opera Franciſci Troni Patritii Veneti, & rippæ Tridentinæ Prætoris, ut refert Poeta ipſe in decurſu ſui operis, ubi hæc leguntur carmina:

„ Sed ſat erit ſacer Antiſtes ſi no-
„ ſtra probabis,
„ Franciſcuſque Tronæ celeberri-
„ ma gloria gentis,
„ Finibus extremis qui nunc dat
„ jura Tridenti;
„ Et mihi Mecænas omni virtute
„ probandus,
„ Quique tuas vero laudes narra-
„ verit ore,
„ Impulit hæ cartis mandarem
„ &c.

Maximum autem approbati cultus argu-

argumentum eſt. Miſſale ſecundum morem Romanæ Curiæ Venetiis anno 1487. excuſſum, in cujus Calendario ad diem xxx. Martii ſic legitur: *Paſſio Beati Simonis de Tridento*.

Quod autem, & Venetiis aliquid actum ſit ad inquirendam Tridentini infanticidii veritatem argui poteſt ex Oratione Hieronymi Campagnolæ Patavini ad inclitum Rogatorum Senatum in Hebræos, quæ Veronæ in Bibliotheca Saibante ms. aſſervatur. Hujus fragmentum affert ſæpelaudatus P. Benedictus in ſua Diſſertatione pag. 188. " Audaciores
„ facti (pecuniarum ſuarum ſpe)
„ hoc tempore Cenſoris officium im-
„ plorant, Vigintimillianum Epi-
„ ſcopum ſe corrupturos arbitran-
„ tes, & Divo Simoni voventium
„ regionum concurſum, Urbis Tri-
„ dentinæ Præſuli, & Joanni Salien-
„ ſi Prætori juſtiſſimo, & demum
„ Sixto Pontifici Maximo, qui Car-
„ dinalibus quinque referentibus,
„ Præſulis & Prætoris acta compro-
„ bavit, bonorum virorum famam
„ eripere, quibus niſi in flagranti
„ crimine comprehenderetur, ſalvi
„ forent . . . . . Nunc vero cum
„ Romæ, & in Venetiarum inclyta
„ Urbe, ad quas veluti reliqui Or-
„ bis reginas confluunt nationes,

„ ſe

„ ſe convictos videant, rabie conta„ minati canes inſaniunt, anhelant, „ complorantque hujuſmodi ſcelus, & „ omnium malorum terribile porten„ tum in ultimas uſque terras diffa„ mandum &c. “ Hæc autem (arguit prælaudatus Diſſertationis auctor) coram P.C. nequaquam auſus fuiſſet proferre Hieronymus Campagnola, niſi poſt manifeſtatam rerum veritatem Senatus ipſe poſtrema ſuæ voluntatis decreta revocaſſent.

Hæc autem Veneta ad Sanctum Simonem Tridentium Martyrem ſpectantia documenta ideo in publicum afferre optimum cenſui, ut antiqua populorum, quæ olim vigebat devotio aliquantulum noſtris temporibus Deo permittente reviviſceret, neque tamen aliquid vel ſimultatis, vel odii erga Judaicum genus Chriſtifideles contraherent, ſiquidem pium eſt credere, & ipſum Simonem in beata æternitatis quiete non ſui ſanguinis vindictam ſed obcæcato potius populo Fidei lucem implorare, iiſdem ferme ſenſibus, quibus poſt Chriſti Crucifixi Redemptoris exemplum Stephanus inter ſaxorum turbines & Jacobus Major ſub fullonis fulte idenixe pro ſævientibus in ſe Judæis exorarunt, ex quorum manibus, temporalem mortem, *quæ ad æternam vitam* adduceret, excipiebant.

5264863

B.29
3
30
CF005264863
B N C F

B.N.C.F.